

เทศบาลเมืองทุ่งสง

อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช

ข้อมูลพื้นฐาน

สถานที่ตั้ง

ตำบลปากแพรก อำเภอทุ่งสง

จังหวัดนครศรีธรรมราช 80110

โทรศัพท์ 075-411-515, 075-423-950

โทรสาร 075-411-515

ประชากร

29,783 คน

(ชาย 13,645 คน หญิง 16,138 คน)

พื้นที่

7.17 ตารางกิโลเมตร

(ครอบคลุมจำนวน 20 ชุมชน และ
1 ย่านการค้า)

รายได้

227,167,042.11 บาท

(ไม่รวมเงินอุดหนุน,
เงินกู้ เงินจ่ายขาดจากเงินสะสม)

เงินอุดหนุน

261,320,400 บาท

คณะผู้บริหาร

นายทรงชัย วงษ์วัชรดำรง

นายกเทศมนตรีเมืองทุ่งสง

นายมนตรี กัลยา

ประธานสภาเทศบาลเมืองทุ่งสง

นางเดือนจิต จงคง

รองปลัดเทศบาลฯ

รักษาราชการแทนปลัดเทศบาลเมืองทุ่งสง

สัดส่วนสมาชิกสภา

ชาย จำนวน 18 คน

หญิง จำนวน - คน

เทศบาลเมืองทุ่งสง ให้ความสำคัญกับประเด็นความโปร่งใสและการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยนำมาเป็นหลักในการดำเนินงานทางการบริหารจัดการของเทศบาล ผ่านค่านิยมร่วมของเทศบาล คือ การศึกษานำการพัฒนา ปวงประชามีส่วนร่วมนอกจากนี้ ยังพัฒนาการมีส่วนร่วมในภาคประชาชนขยายเป็นเครือข่ายภาครัฐ เอกชน และประชาสังคม แบบบูรณาการ ซึ่งเป็นเข็มทิศหลักในการพัฒนาเมืองทุ่งสง มีการสร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายในการร่วมคิดร่วมวางแผน ร่วมตรวจสอบ ร่วมประเมินผลร่วมรับผิดชอบ และร่วมพัฒนาเมือง ภายใต้ความรู้สึกร่วมกันเป็นเจ้าของเมืองทุ่งสงร่วมกัน

ประกอบกับนโยบายของคณะผู้บริหาร ที่ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมทั้งในระดับชุมชน และการมีส่วนร่วมในระดับเครือข่ายองค์กรในพื้นที่ ที่ในการทำงานนำหลักการเรื่องระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนของ IAP2 (Public Participation Spectrum) ทั้ง 5 ระดับ มาปรับใช้ และกำหนดเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างเมืองและย่านทุ่งสง สู่อุตสาหกรรมเมืองที่มีการบริหารจัดการที่ยั่งยืน (Smart

City) นอกจากนี้ ในส่วนที่เกี่ยวกับการปรับปรุงและพัฒนาการบริหารจัดการภายในเทศบาล และในส่วนของพื้นที่ชุมชน ได้มีการนำแนวคิดการบริหารจัดการที่ดีมาปรับใช้ เพื่อให้เกิด การมีส่วนร่วมแบบบูรณาการรองรับความเปลี่ยนแปลงสู่การเป็นเทศบาลอัจฉริยะ

เมื่อเทศบาลมีแนวคิดและการดำเนินงานที่เข้มข้นในการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วม ในการบริหารจัดการในมิติต่างๆ การมีส่วนร่วมของประชาชน จึงเป็นปัจจัยสำคัญที่นำมาสู่ ความโปร่งใสและตรวจสอบได้ ในการบริหารงานภาครัฐ ซึ่งส่งผลให้เทศบาลเมืองทุ่งสง มีผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (ITA) จากสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) ประจำปี 2563 ระดับ A คะแนนร้อยละ 94.44 ถือเป็นลำดับที่ 1 ของจังหวัด นครศรีธรรมราช และในปีงบประมาณ 2564 เทศบาลเมืองทุ่งสงได้รับผลการประเมิน ในระดับ AA คะแนนรวมร้อยละ 97.55 และผ่านเกณฑ์การประเมินอยู่ในลำดับที่ 4 จากจำนวนเทศบาลเมืองทั้งหมดทั่วประเทศรวม 194 หน่วยงาน ทั้งนี้ การประเมินด้าน การเปิดเผยข้อมูลสาธารณะ (OIT) ประจำปี 2563 และ 2564 เทศบาลเมืองทุ่งสง สามารถเปิดเผยข้อมูลสาธารณะได้คะแนนประเมินเต็มร้อยละ 100 ที่กล่าวมาจึงเป็นเครื่อง การันตริอย่างหนึ่งจากหน่วยงานที่น่าเชื่อถือที่ว่าเทศบาลเมืองทุ่งสงเป็นองค์กรธรรมาภิบาล และมีหลายๆ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยกเทศบาลเมืองทุ่งสงเป็นกรณีศึกษาไปใช้เป็น ต้นแบบ อีกทั้งยังได้รับการยอมรับและความเชื่อถือจากหน่วยงานต่างๆ แสดงให้เห็นถึง ความโดดเด่นและเป็นเลิศ ด้านความโปร่งใสและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนของ เทศบาลเมืองทุ่งสง

สำหรับโครงการหรือกิจกรรมที่สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นเลิศ ด้านความโปร่งใส และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ของเทศบาลเมืองทุ่งสง ได้แก่

โครงการตลาดชุมชนทางทุ่งสง

เทศบาลเมืองทุ่งสง ได้เล็งเห็นปัญหาย่านการค้าที่ซบเซาลง เนื่องจากมีการขยาย ย่านการค้าขยายออกสู่พื้นที่รอยต่อเมืองและนอกเมือง ทำให้ย่านการค้าเดิมถูกลดบทบาท ประกอบกับสถานการณ์ภาวะเศรษฐกิจไทยที่ชะลอตัวในช่วง 4-5 ปีหลัง ส่งผลกระทบทาง เศรษฐกิจต่อประชาชนในอำเภอทุ่งสงโดยส่วนใหญ่ นอกจากนี้ การเจริญเติบโตของ เมืองทุ่งสง ยังส่งผลให้สภาพสังคมและวัฒนธรรมท้องถิ่นที่ดั้งเดิมค่อยๆ สูญหายไปขาด การถ่ายทอดไปสู่คนรุ่นใหม่ จากเหตุผลดังกล่าวเทศบาลเมืองทุ่งสง จึงพยายามหาแนวทาง แก้ไขเพื่อฟื้นฟูและพัฒนาเมืองโดยเร็ว โดยมีการประสานงานร่วมกับทุกภาคส่วนเพื่อร่วมกัน แสดงความคิดเห็นในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว นำมาสู่การฟื้นฟูและพัฒนาเมืองด้วยทุนทาง วัฒนธรรมชุมชน ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาคุณค่าทางวัฒนธรรมเมืองทุ่งสง สร้างคุณค่าเพิ่ม ทางเศรษฐกิจและสังคม

การดำเนินการในโครงการตลาดชุมชนทางทุ่งสงจึงเกิดขึ้น และเป็นการต่อยอดขยายผล การพัฒนาเมืองด้วยทุนทางวัฒนธรรมในพื้นที่ ตามผังและแผนที่วัฒนธรรมที่กำหนดขึ้นอย่าง ต่อเนื่องถึงปัจจุบัน โดยมีวัตถุประสงค์ คือ

- ๑ การนำทุนทางวัฒนธรรมท้องถิ่น มาสร้างงาน สร้างรายได้ให้คนในท้องถิ่น
- ๑ พัฒนาศักยภาพทางวัฒนธรรมที่มีมาอยู่ก่อนในพื้นที่ย่านวัฒนธรรมให้เกิดมูลค่า ทางเศรษฐกิจ และพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม
- ๑ บูรณาการความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในการสร้างระบบการพัฒนาเมือง

ในการดำเนินงาน เทศบาลเมืองทุ่งสงบูรณาการสามพลังสามภาคส่วน คือ ภาครัฐราชการ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม กว่า 90 หน่วยงาน โดยสร้างกลไก ประชาคมวัฒนธรรมเมืองทุ่งสงร่วมกับการมีส่วนร่วมของเครือข่ายการพัฒนาต่างๆ มีการสร้างความรู้สึกเป็นเจ้าของโดยกระบวนการมีส่วนร่วมดำเนินงานทุกขั้นตอน ซึ่งนำไปสู่ การดำเนินการที่มีความโปร่งใส เช่น การแต่งตั้งคณะกรรมการต่างๆ มีการกำหนดกฎ กติกา ของตลาด มีการรายงานผลการดำเนินงาน มีการจัดทำบัญชี รายรับจ่าย มีการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร มีการติดตามประเมินผลโครงการ

พื้นที่จัดกิจกรรม “ตลาดชุมชนทางทุ่งสง” ตั้งอยู่บนถนนชัยชุมพล ความยาว 160 เมตร พื้นที่รวม 2,275 ตารางเมตร แบ่งโซนพื้นที่ ดังนี้ โซน A กิจกรรมนันทนาการ ดนตรี และ

การแสดงพื้นบ้าน โชน B ศิลปหัตถกรรม ของที่ระลึก เสื้อผ้า สิ่งทอ และของใช้พื้นบ้าน และโชน C อาหาร ขนม เครื่องดื่ม โดยเปิดตลาดในทุกวันอาทิตย์ ตั้งแต่เวลา 15.00-21.00 น. ดำเนินการเปิดตลาดชุมชนทางทุ่งสง ครั้งแรกวันที่ 14 มกราคม 2561 ทั้งนี้ การพัฒนาเมือง ด้วยทุนทางวัฒนธรรมชุมชนผ่านตลาดชุมชนทางทุ่งสง สามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ปี 2561-ปัจจุบัน (ก่อนสถานการณ์การระบาดของโควิดรอบล่าสุด) จำนวน 160 ครั้ง เกิดรายได้ในระบบเศรษฐกิจสร้างรายได้รวมต่อชุมชนท้องถิ่น ในภาพรวม 70,669,012 บาท รายได้เฉลี่ยต่อครั้ง 441,681.33 บาท/ครั้ง มีประชาชนเข้ามาท่องเที่ยวกว่า 395,750 คน เกิดการสร้างงาน สร้างอาชีพ สร้างผู้ประกอบการใหม่กว่า 250 ร้าน จำนวน 417 คน เกิดห่วงโซ่อุปทานผู้เกี่ยวข้อหมุนเวียนเศรษฐกิจฐานราก ในระบบการผลิต มีกลุ่มเครือข่าย กลุ่มศิลปินศิลปะการแสดงวัฒนธรรม ดนตรีกว่า 10,000 คน ประชาชนในเขตเทศบาลกว่า 30,000 คน รวมถึงประชาชนในอำเภอทุ่งสงกว่า 100,000 คน ได้รับประโยชน์ทุกเพศทุกวัย ครอบคลุมทุกมิติ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม จิตใจ สิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ ผลการดำเนินงาน ที่ก่อให้เกิดการพัฒนาย่านเศรษฐกิจวัฒนธรรมสร้างสรรค์ เป็นแหล่งท่องเที่ยวใหม่แล้ว ยังมี การต่อยอดขยายผลไปสู่กิจกรรมต่างๆ ตามมา อาทิ

(1) พัฒนาพื้นที่ย่านเศรษฐกิจวัฒนธรรมสร้างสรรค์ความยาวประมาณ 350 เมตร ซึ่งเป็นที่ต่อเนื่องจากตลาดวัฒนธรรม คือ “ตลาดชานชลา”

ภาพ ผู้ค้า สินค้าหัตถกรรม ศิลปะการแสดง กิจกรรมต่างๆ และบรรยากาศของผู้มาท่องเที่ยว โครงการตลาดชุมทางทุ่งสง

(2) การอบรมการออกแบบและปรับปรุงผลิตภัณฑ์ทางวัฒนธรรมของทุ่งสงและภาคใต้

(3) พัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นในการอนุรักษ์ทุนทางวัฒนธรรมท้องถิ่น ผ่านการกำหนดให้โรงเรียนในสังกัดเทศบาลทั้ง 6 โรงเรียน ภายใต้การเรียนการสอน 1 โรงเรียน 1 ศิลปะการแสดง เพื่อรวบรวมสืบสานวัฒนธรรมให้คงอยู่สืบไป

ตลาดชุมชนทางทุ่งสง จึงเปรียบเสมือน “พิพิธภัณฑ์ที่มีชีวิต” ที่ดำเนินการขึ้น เพื่อเป็นพื้นที่ในการแสดงออกและจำหน่ายสินค้าทางวัฒนธรรม ทั้งการดำรงชีวิตประจำวัน ทั้งอาหาร เครื่องนุ่งห่ม เครื่องมือเครื่องใช้ และศิลปะร่วมสมัยแขนงต่างๆ ทั้งนี้ สินค้าที่จะนำมาจำหน่ายจะให้ความสำคัญกับสินค้าวัฒนธรรมทั้ง 14 จังหวัดภาคใต้เท่านั้น เพื่อคงความอัตลักษณ์ของตลาด จึงถือได้ว่าเป็นตลาดที่แสดงสินค้าอัตลักษณ์ของเมืองเป็นแห่งแรกของประเทศ

โครงการเทศบาลพบสภาชุมชนเมืองเพื่อสร้างความเข้มแข็งของชุมชน

สภาชุมชนเมือง ถือเป็นจุดศูนย์รวมการบริหารจัดการต่างๆ ของชุมชน ทั้ง 20 ชุมชน โครงการนี้จึงมีเป้าหมายเพื่อให้องค์การบริหารจัดการชุมชนสามารถบริหารจัดการชุมชนได้ด้วยตนเอง โดยได้มีการปรับระบบการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น จะมีประธานสภาชุมชนซึ่งเลือกตั้งมาจากประธานองค์การบริหารจัดการชุมชน ทั้ง 20 ชุมชน และมีคณะกรรมการสภาองค์การบริหารจัดการชุมชนทั้ง 20 ชุมชนร่วมเป็นคณะกรรมการบริหารสภาชุมชน มีการกำหนดรูปแบบการประชุมสภาชุมชนเมืองร่วมกันทั้ง 20 ชุมชน ในทุกๆ เดือน สลับกันไปแต่ละชุมชน เพื่อเป็นเวทีในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ให้ข้อมูลการพัฒนา เสนอแนวทางการพัฒนา/โครงการต่างๆ เพื่อแก้ไขปัญหาชุมชน

คณะกรรมการสภาชุมชนเมือง จัดตั้งขึ้นเพื่อให้เทศบาลและผู้เกี่ยวข้องสามารถตอบสนองความต้องการแก้ไขปัญหาให้กับประชาชนในชุมชนทั้ง 20 ชุมชนได้อย่างรวดเร็ว โดยคณะผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ของเทศบาลเมืองทุ่งสงทุกกอง จะเข้าร่วมประชุมกับสภาชุมชน เพื่อปรึกษาหารือแนวทางการพัฒนา สภาชุมชนจะเสนอข้อคิดเห็นในการพัฒนา ร่วมให้ข้อมูลในการพัฒนา เสนอโครงการ ตัดสินใจในการดำเนินงานกิจกรรมพัฒนาชุมชนด้านต่างๆ โดยมีแนวทาง ดังนี้

1) กรณีมีปัญหา/ข้อเสนอ/โครงการ ที่ชุมชนไม่สามารถดำเนินการเองได้ เทศบาลจะนำไปแก้ไขให้ตามขอบเขตของปัญหา หากสามารถดำเนินการได้ทันที เช่น ด้านโครงสร้างพื้นฐานเล็กๆ ด้านการบริหารจัดการชุมชน ฯลฯ ซึ่งใช้งบประมาณไม่สูง เป็นค่าวัสดุ อุปกรณ์

เทศบาลก็จะแก้ไข ดำเนินการได้ทันที และรายงานให้ชุมชนทราบในที่ประชุมสภาชุมชน ในโอกาสต่อไป

2) กรณีปัญหาที่ชุมชนดำเนินการเองไม่ได้ ต้องแก้ไขอย่างเป็นระบบ ใช้งบประมาณ ในการดำเนินการสูง เทศบาลจะนำไปบรรจุไว้ในแผนพัฒนาเทศบาล เทศบัญญัติงบประมาณ รายจ่ายประจำปีเพื่อจัดสรรงบประมาณในการดำเนินการต่อไป เช่น สมาชิกสภาเทศบาล เมืองทุ่งสง เข้าร่วมประชุมสภาชุมชน เพื่อรับฟังปัญหาต่างๆ จากชุมชน และนำข้อเสนอ ต่างๆ ผ่านสภาเทศบาลเทศบาลเมืองทุ่งสงเพื่อแก้ไขปัญหา หรือสภาเทศบาลเมืองทุ่งสง พิจารณาจัดสรรงบประมาณให้แก่ชุมชน เช่น โครงการประปาชุมชนบ้านในหวัง โครงการ ก่อสร้างสะพานบริเวณชุมชนตลาดใน การขยายเขตประปาให้กับชุมชน ถนนเชื่อมจาก โรงเรียนวัดโคกสะทอนไปยังชุมชนบ้านพักรถไฟ ฯลฯ

3) ปัญหาที่เทศบาลไม่สามารถดำเนินการตามภารกิจหน้าที่ หากข้อเสนอของชุมชน บางเรื่องที่เทศบาลไม่สามารถดำเนินการเองได้ เกี่ยวเนื่องกับภารกิจตามอำนาจหน้าที่ของ หน่วยงานอื่น เช่น เรื่องการป้องกันยาเสพติดและอาชญากรรมในชุมชน สถานีตำรวจภูธร ทุ่งสงจะมาชี้แจงให้คณะกรรมการสภาชุมชนทราบในเวทีสภาชุมชน และติดตั้งตู้แดงในชุมชน หรือกรณีเรื่องที่ประชาชนเสนอผ่านสภาชุมชนและเกี่ยวข้องกับหน่วยงานอื่น เช่น การไฟฟ้า ประปา เทศบาลจะส่งต่อไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามภารกิจ เพื่อแก้ไขปัญหาให้กับ ประชาชนในชุมชน หน่วยงานภายนอก เช่น สถานีตำรวจภูธรทุ่งสง (ฝ่ายจราจร), พัฒนาการอำเภอทุ่งสง, การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (สาขาทุ่งสง), ธนาคารออมสิน, บริษัทฝาทอง ทุ่งสง จำกัด ได้มีส่วนร่วมในการเข้าร่วมประชุมสภาชุมชน เพื่อชี้แจงและประชาสัมพันธ์เรื่อง ต่างๆ ให้แก่ชุมชนทราบ รวมทั้ง ร่วมรับฟังและแก้ปัญหาความต้องการของชุมชน

ทั้งนี้ ในปีงบประมาณ 2562 มีการนำปัญหา ความต้องการของประชาชนในชุมชน ที่เสนอข้อมูลเข้ามาแก้ไขปัญหาและได้รับการแก้ไข รวมทั้งสิ้นจำนวน 131 เรื่อง และสามารถ นำปัญหาของประชาชนในชุมชนไปแก้ไขปัญหาและเสนอผลในเวทีประชุมสภาชุมชนเมืองได้ จำนวน 131เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 100 และในปีงบประมาณ 2563 ได้นำข้อปัญหา ความต้องการ ร่วมพิจารณาติดตามงาน จำนวน 80 ข้อเสนอ/ปัญหาความต้องการ สามารถ ดำเนินการแล้วเสร็จ 25 ข้อเสนอ/ปัญหาความต้องการ คิดเป็นร้อยละ 31.25 และ อยู่ระหว่างดำเนินการ 55 ข้อเสนอ/ปัญหาความต้องการ คิดเป็นร้อยละ 68.75 โดยมี ผู้เข้าร่วม 469 คน เฉลี่ย 58 คนต่อการประชุม 1 ครั้ง ซึ่งเป็นผู้แทนของชุมชน 20 ชุมชน

ดังนั้น จะเห็นได้ว่าโครงการเทศบาลพบสภาชุมชนเมืองเพื่อสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ถือเป็นการส่งเสริมการมีส่วนร่วมแบบสมบูรณ์ (Full Participation) เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทั้งทางตรงและทางอ้อม ทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการพัฒนาด้วยความเท่าเทียมกันทุกฝ่าย จัดเป็นการมีส่วนร่วมในการพัฒนาอย่างแท้จริงของประชาชนตามแนวความคิดและหลักการพัฒนาชุมชน เมื่อนำมาใช้ในการเรียนรู้จะสนับสนุนและส่งเสริมให้กระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของชุมชนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพเป็นการมีส่วนร่วมที่แท้จริง โดยผ่านองค์กร(สภาชุมชนเมือง) ซึ่งเป็นผู้แทนของประชาชนและกรรมการของชุมชนมาร่วมบริหารจัดการชุมชน เป็นสภาชุมชนทำงานคู่ขนานกับสภาเทศบาลเมืองทุ่งสง (สภาเล็กในสภาใหญ่) อีกทั้งยังเป็นโครงการที่สร้างแนวปฏิบัติที่ดีจนพัฒนาเป็นต้นแบบ ที่กระตุ้นและส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนและภาคส่วนต่างๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารราชการ เทศบาลเป็นเพียงผู้สนับสนุนและส่งเสริมเท่านั้น ยิ่งไปกว่านั้น ชุมชนทั้ง 20 ชุมชน เกิดความรัก ความสามัคคี ความเข้าใจ ร่วมมือร่วมใจ ในการแก้ไขปัญหาและพัฒนากิจกรรมต่างๆ ของชุมชน และมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของเทศบาลผ่านสภาชุมชนเมืองทุกกิจกรรม เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้รับทราบสภาพปัญหาของแต่ละชุมชน ช่วยกันแก้ไข พัฒนา ขจัดปัญหาในชุมชนด้านต่างๆ ให้หมดไป โดยมีได้ทำงานเพียงชุมชนนั้นแต่เพียงลำพัง แต่ช่วยกันทุกชุมชน และทำงานประสานกับทุกฝ่ายทั้งภายในเทศบาล และหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้องเพื่อแก้ไขปัญหา และพัฒนาชุมชนให้สำเร็จ เป็นการสร้างพลังในการพัฒนาชุมชนของตนเองได้มากยิ่งขึ้น เกิดความเข้มแข็งในชุมชนอย่างแท้จริงรวมถึงเป็นการส่งเสริมระบอบประชาธิปไตยแก่ชุมชนอีกทางหนึ่ง

ภาพ การประชุมโครงการเทศบาลพบสภาชุมชนเมืองเพื่อสร้างความเข้มแข็งของชุมชน โดยมาจาก เทศบาลร่วมกับคณะกรรมการสภาชุมชนเมืองเทศบาลเมืองทุ่งสงจัดประชุมคณะกรรมการองค์การบริหารชุมชนเมืองเทศบาลเมืองทุ่งสง

โครงการพัฒนาระบบกำจัดขยะอินทรีย์ปุ๋ยหมักแบบแห้ง

เดิมเทศบาลเมืองทุ่งสง มีปริมาณขยะมูลฝอยรวมประมาณ 50 ตันต่อวัน ดังนั้นในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาล จึงดำเนินโครงการสร้างจิตสำนึกในการจัดการขยะมูลฝอย ซึ่งสามารถลดปริมาณขยะลงได้ประมาณ 2 ตันต่อวัน ต่อมาทางเทศบาลเมืองทุ่งสงได้ร่วมมือกับบริษัทปูนซิเมนต์ไทย ทุ่งสง ก่อสร้างโรงงานต้นแบบผลิตขายเชื้อเพลิง RDF นำเอาขยะมาใช้ประโยชน์ได้ประมาณ 8 ตันต่อวัน จากผลการศึกษาคู่ประกอบขยะมูลฝอย พบว่า ในขยะมูลฝอย 100 ส่วน จะแยกออกเป็นขยะแห้งประมาณ 40 ส่วน และเป็นขยะอินทรีย์ประมาณ 60 ส่วน

ปลายปี 2558 ทางเทศบาลได้ดำเนินการโครงการพลิกดูง พลิกโลก โดยใช้หลักการขยะ 3 อย่าง คือวัสดุที่ใช้ไม่ได้ ขยะมีพิษ และขยะติดเชื้อ เป็นการสร้างเครือข่ายในการจัดการขยะขึ้น โดยเริ่มจากเทศบาลเป็นหน่วยงานนำร่อง และขยายผลสู่โรงเรียนในสังกัดเทศบาลจำนวน 6 โรงเรียน จากผลการดำเนินงานทำให้จัดการขยะที่ต้นทางได้เป็นอย่างดี จากนั้นได้เริ่มขยายผลสู่ชุมชนครัวเรือนทั้ง 20 ชุมชนของเทศบาล ซึ่งโครงการพลิกดูง พลิกโลก ทำให้ทางเทศบาลสามารถนำขยะมูลฝอยมาใช้ประโยชน์หรือเป็นการลดปริมาณขยะมูลฝอย ที่นำไปฝังกลบได้ร้อยละ 50 ของขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้น และมีขยะเชื้อเพลิงจำหน่ายให้แก่บริษัทปูนซิเมนต์ไทย ทุ่งสง กว่า 600 ตัน และในปี 2561 จากการทำโครงการพลิกดูง พลิกโลกอย่างต่อเนื่อง หมู่บ้าน ช.พรรณี ซึ่งเป็นหมู่บ้านหนึ่งที่เข้าร่วมโครงการตั้งแต่ปี 2559 มีการบริหารจัดการขยะมูลฝอยที่ต้นทาง โดยเฉพาะวัสดุอินทรีย์ มีการจัดระบบกำจัดวัสดุอินทรีย์โดยการทำปุ๋ยหมักชีวภาพภายในหมู่บ้าน และนำปุ๋ยหมักชีวภาพใช้ในการปลูกผักสวนครัวของหมู่บ้าน ทั้งนี้จากการดำเนินงานทางหมู่บ้านได้ประสบปัญหาว่า ระบบปุ๋ยหมักชีวภาพที่ใช้อยู่จำเป็นต้องใช้พื้นที่ส่วนกลางของหมู่บ้านซึ่งเป็นที่ใช้ส่วนรวมของหมู่บ้าน แต่ระบบปุ๋ยหมักชีวภาพของหมู่บ้านมีปัญหา คือ มีน้ำเสียไหลและมีกลิ่นรบกวนจากระบบ มีหนอน แมลงวันรบกวน ปุ๋ยหมักชีวภาพต้องใช้เวลาในการย่อยสลาย จึงได้ขอความร่วมมือมายังเทศบาล เพื่อปรับปรุงระบบปุ๋ยหมักชีวภาพเดิมให้ดีขึ้น จึงเป็นที่มาของโครงการพัฒนาระบบกำจัดขยะอินทรีย์ “ปุ๋ยหมักแห้ง” โดยใช้โรงเรียนและชุมชนเป็นฐาน และเทศบาลร่วมกับประชาชน หน่วยงานภาครัฐ บริษัทยิบอินซอย กลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มแกนนำชุมชน เรียนรู้ ขยายผลไปยังชุมชน ครัวเรือน โรงเรียน วัด ระบบพี่เลี้ยง เรียนรู้ ลงมือปฏิบัติ ประเมินผล อีกทั้งยังจัดทำเป็นหลักสูตรท้องถิ่นในโรงเรียน

ทั้งนี้ ระบบกำจัดขยะอินทรีย์ปุ๋ยหมักแบบแห้งเป็นการพัฒนาต่อยอดจากระบบปุ๋ยหมักชีวภาพเดิมที่มีอยู่ โดยใช้หลักการย่อยสลายจากเชื้อรา มีประสิทธิภาพเหมาะแก่ผู้ใช้งาน เนื่องจากเป็นการนำเทคโนโลยีปุ๋ยหมักแบบแห้งไปดัดแปลงใช้งาน ซึ่งสามารถดัดแปลงได้ง่าย มีต้นทุนน้อย ไม่ซับซ้อน ใช้งานง่าย และเทคโนโลยีปุ๋ยหมักแบบแห้ง มีความสามารถในการกำจัดวัสดุอินทรีย์ที่หลากหลาย เช่น วัสดุอินทรีย์เปียก เศษผัก เศษอาหาร วัสดุอินทรีย์แห้ง มูลสัตว์ ดิน ใบไม้ วัชพืช และเศษวัสดุทางการเกษตรต่างๆ

จากการดำเนินงานในโครงการปรากฏว่า ได้ระบบกำจัดวัสดุอินทรีย์ที่มีประสิทธิภาพ ไม่มีน้ำเสีย ไม่มีกลิ่นรบกวน ไม่มีหมอนและแมลงวัน วัสดุอินทรีย์ย่อยสลายได้เร็ว ประมาณ 20 วัน เร็วกว่าระบบเดิม 3 เท่า ลดการกำจัดวัสดุอินทรีย์เป็นมูลค่า 5,040 บาท ได้ปุ๋ยอินทรีย์ 15,371 กิโลกรัม คู่กับการลงทุน คือ ลงทุน 18,400 บาท ได้ปุ๋ยที่มีมูลค่า 153,710 บาท จุดคุ้มทุนที่ 2.8 เดือน และที่สำคัญโครงการนี้ส่งผลให้เกิดการสร้างการมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน และท้องถิ่นร่วมกัน เห็นได้จากการขยายวิธีการนี้ไปยังครัวเรือน โรงเรียน วัด และชุมชน ผ่านระบบพี่เลี้ยงที่มีชุมชนพี่ชุมชนน้อง ร่วมกันเรียนรู้ ร่วมกันลงมือปฏิบัติ ร่วมกันประเมินผล โดยครอบครัวชุมชน เกิดการบูรณาการความร่วมมือระหว่าง บ้าน วัด โรงเรียน (บวร) อย่างแท้จริง